

МАЪНАВИЯТ

ТУТАЁТГАН ОРЗУЛАР

ЗАМОНДОШ

АКС САДО

«Яхшидан боғ қолар, ёмондан доғ», — дейди доно халқимиз. Ҳақиқатан, она заминга кўчат ўтқазган инсон кўп ўтмай гўзал боғнинг соҳибига айланади. Ижод аҳлининг меҳнатини ҳам боғ яратган инсон ҳимматига менгзаса бўлади. Юртимизда умрини илмдан боғ яратишга бағишлаган ижодкорлар кўп. Ана шундай инсонлардан бири Азимжон Қосимовдир.

Тиним билмас ижодкор

Келинг, у кишининг илмдан барпо этган боғига сайр қилайлик. Эътироф эттиш лозим, Азимжон тиббиётга оид кўпгина дарслик ва қўлланмаларни, илмий-оммабоп рисоаларни жуда чиройли сайқаллади, жилолади. Таржимонликда ҳам ўз иқтидорини намоян эйтиб, эълиқдан ортққ илмий ишни рус тилидан ўзбекчага мохирлик билан ўғирди.

бир ўзи яратди. Мутахассислар томонидан илиқ кутиб олинган ушбу қўлланмада 28 мингга яқин ўзбекча, байналмилал терминларга изоҳ берилган ҳамда 7 мингга яқин русча терминларнинг ўзбек тилидаги муқобиллари ўз изоҳини тоғани таҳсинга лойиқ.

Юқорида баён этилган фикрлар Азимжон Қосимов фаолиятининг айрим қирралари, холос. Унинг бошқа ишларига ҳам кўпчилиكنинг ҳаваси келади. Гапнинг очиги, ўттиз беш йилдан бери у киши билан ҳамкорлик қилиб юрган бўлсак-да, «Хаётим — сабоқларим» номли китобининг биринчи қисми менга тақдим этилгунга қадар у кишининг бадий ижод билан ҳам шуғулланишидан беҳабар эдим. Китоб ажойиб ёзилган экан. Унда муаллиф ўзининг ҳаётий-фалсафий, илмий-оммабоп мушоадалари, мулоҳазаларини ихчам кўринишда ифодалаган. Китобнинг иккинчи, учинчи жилдларида, шунингдек, «Манг қалбимда у» (2006) каби рисолаида ҳам айнан шу кайфият сақланган.

Хулоса қилиб айтганда, Азимжон Қосимовнинг шифокор, ўқитувчи, муҳаррир, таржимон, адиб, шоир, луғатшунос ва журналист сифатида қилган ишлари кўпчиликка ўрнак бўла олади. Биз ҳақиқий иқтидор соҳибидан яна кўлаб қизикарли китоблар яратишини кутиб қоламиз.

Ренат Дониёров, филология фанлари доктори, профессор

Айни пайта журналистика соҳасида фаолият кўрсатаман. Талабалик пайтимда машгулотлардан кейин ва кечқурунлари ишлар эдим. Бу гапларни ёзишимга эса «Хурият» газетасининг 2 июнь сонидида чоп этилган талаба Гуллисо Сайдалиева қаламига мансуб «Кашандалик — иллат» номли мақола туртки бўлди. Бу мавзу ОАВ учун янгилик бўлмасда, унинг вазифасидан келиб чиқиб, чекишнинг аянчли оқибатларини кўрсатиш учун бундай мақолалар босилаверади.

Кашандалик — иллат. Тақдиримизнинг қадрига эришган, турки элчилари бу қилган... (Includes an image of a hand holding a cigarette)

Муаллиф мақола-сини қиз бола чекаётганига нисбатан салбий муносабатлардан бошлаган. Дарҳақиқат, сўнгги пайтларда, бу ҳолат журналистика таъбири билан айтганда, янгилик турини йўқотиб, хабар жанрига айланди. Кишини ташвишга соландиган жиҳат чекаётган опасингиларимиз бу билан нафақат ўз ҳаётлари, балки миллатимиз келажагини хавф остида қолдираётганини англаб етмаётганидир.

Сўмлик сигарет сотилса, шунинг 60 фоиздан кам бўлмаган қисми аёллар ҳисобига тўғри келади. Кишини ҳайратга соладиган томони шундаки, аёллар учун махсус чиқарилган тамаки ўрамларининг нархи одатда қиммат бўлади (ўша йиллари эркаклар орасида оммалашган сигаретлар — «Пал Мал» — 800-900 сўм, «Кент» эса 1400-1500 сўм бўлган бир пайта аёлларнинг энг оддий сигарети «Vogue» («Вок») 1500 сўм турарди).

нафақат айни бир инсон келажагининг кафолати, балки жамият деб аталмиш бинонинг мустаҳкам бўлишига хизмат қиладиган муҳим жараёнлардир. Буви бўлиб ҳам сигарета чекадиган аёлларимиз бор экан, уларнинг ворислари ҳақида гапириш галати. Ахир, «Туяни шамол учирса, эчкини осмонда кўр» дейишади-ку. Бу ёшдаги аёлларнинг кийиниш маданияти, сўз одоби ва спиртли ичимликларга алоқаси аҳолида мавзулар бўлгани учун тўхталиб ўтирмайман.

Энг ачинарлиси, тадқиқот натижалари ота-оналарни чекадиган оилаларнинг 50 фоизда фарзандлар ҳам тамаки билан ошно тутинишга мойил бўлишини кўрсатди. Оила катталари чекайдиган ҳолларда ҳам 33 фоиз болаларнинг чекаётгани кишини ўйлантиради. Демак, муҳитнинг ҳам таъсирини унутмаслик лозим.

Алишер РАВШАНОВ, журналист

ДИЛДА АЙТАР ДОСТОНЛАРИМ КҮП / АЙРИЛИҚ

Аҳли доғишлардан бири сўз санъатининг боши халқ озгаки ижодидадир, деган экан. Дарҳақиқат, халқнинг орзу-умидларини ифода этган фольклор қаҳрамонлари умумбашарий мақсадлар учун курашда кўрсатган мислсиз фидоийликлари билан авлодларни асрлар оша коммунистликка чорлаб келмоқдалар. Чунки улар инсонийлик ва эзуликнинг ёрқин тинчоларибдор. Болалигимизда афсонага айланган бу қаҳрамонлар ҳақиқатда эртак ва достонларни кўп китоблардан ўқиганимиз. Аммо ўқиган, кўрган бошқа-ю, бахшилар тилидан эшитган бошқа...

Дунёлар лаҳзада чангга беланди. Бирок димоғимга тупроқ ёки гардининг эмас, айрилиқнинг чанги кираётган эмиш. Тинмай югурармишман. Қай томонга чопмай, йўлимни барибир ИНТИХО тўсиб чиқавармиш. Кўрқа бошладим. Кейин тўйиб-тўйиб йиғладим. Кўз ёшларим сабаб борлиқни қоплаган чанг тарқаб кетибди. ИНТИХО ИБТИДОга алмаша бошлабди. Кўнглим ёруғлик истабми, паноҳ истабми, яна аллақайларга йўлга тушибди...

Дунёлар лаҳзада чангга беланди. Бирок димоғимга тупроқ ёки гардининг эмас, айрилиқнинг чанги кираётган эмиш. Тинмай югурармишман. Қай томонга чопмай, йўлимни барибир ИНТИХО тўсиб чиқавармиш. Кўрқа бошладим. Кейин тўйиб-тўйиб йиғладим. Кўз ёшларим сабаб борлиқни қоплаган чанг тарқаб кетибди. ИНТИХО ИБТИДОга алмаша бошлабди. Кўнглим ёруғлик истабми, паноҳ истабми, яна аллақайларга йўлга тушибди...

олишган. Мотамсиро қариндошларимни кўрсам-да, тийқиқисиз, ўзар хаёлимдан кечгим келмасди. Бир кунда бир бурдагина бўлиб қолган ойижонимни кўриб, энди барчамиздан ҳам кўпроқ шу кишига қийин бўлишини англадим.

Қачонлардир бу ҳовлига интиқиб, қувониб югуриб келардим. Дам олиш кунлари болалигимнинг эртаги эди. Бунда бувижоним, бобожоним яшашарди. Турли мевали дарахтлар остида соатлаб хаёл суришни яхши кўрардим ўша пайтлари. Мурғак тафаккурим-ла бобом билан адабиёт, шеър ҳақида баҳслашардим. Богда ишлаётганларидан атрофларидан куймалиб юрардим. Кунга қизик туюлган неки бор, барчасининг жавоби бобомда бўларди. Ҳали бир қаричга ҳам етмаган сочларимни ювгач, бувим майда қилиб ўриб кўярдилар... Энди бу ҳовлига қимни истаб келамаман?...

